

Luksusgjerde av EIKELISTER

En kledning av loddrette lister er både eksklusivt og flott. Her viser vi hvordan du bygger et støygjerde kledd med lister av eik. **Resultatet er både praktisk og effektivt, men fremfor alt virkelig lekkert.** Vi var heldige og fant et parti eikelister til en rimelige penge, for eik er dyrt. Men du kan selvfølgelig bygge gjerdet i akkurat den tresorten du har lyst til.

Ønsker du en lynrask gjerdeløsning, kan vi fortelle deg med en gang at dette ikke er løsningen for deg. Dette er nemlig tidkrevende å bygge, blant annet fordi hver eneste list skal forbores (her med fem hull i hver) og deretter settes opp med stor presisjon. Den flotte løsningen krever altså både tid og tålmodighet, men tar du deg tid, får du et helt unikt gjerde, der resul-

tatet taler sitt eget tydelige språk. Velger du en robust tresort som eik, får du et gjerde som holder i mange år. Det kan selvsagt erstattes av for eksempel billigere trykkimpregnert furu, som også er en holdbar løsning.

Støygjerde med snorrette linjer

For at resultatet skal bli virkelig bra, skal skruene sitte på linje. Det vil nemlig synes godt hvis de ikke gjør

det. Derfor gjør vi litt ekstra ut av å vise hvordan du forborer i listene med en hjemmelaget mal, og hvordan du får skruene til å sitte på linje ved hjelp av en krittssnor og en støttekloss. Bak det flotte ytre skjuler det seg et støygjerde. Det krever et treskjelett som kan holde de støydempende markplatene. Den delen av jobben er ikke like tidkrevende som det etterfølgende med listene. □

Gjør Det Selv

VANSKELIGHETSGRAD

Håndverksmessig er det ikke så vanskelig å bygge gjerdet – men tidsmessig er det krevende, fordi det krever mye finjustering.

LETT

VANSKELIG

TIDSFORBRUK

Cirka 2 uker til 12 meter gjerde.

PRIS

Cirka 3000 kroner per meter, når høyden på gjerdet er 2,6 meter.

Materialer som er egnet til gjerde

Eik kan stå ubehandlet, men holder lenger hvis det får olje.

Eikelister er ikke standardvare i byggvarehusene, men det kan bestilles, eventuelt på et lauvtrebruk. **Eik er en robust og hard tresort, og det tåler godt skiftende norsk vær.** Det er viktig at du bruker syrefaste og rustfrie A4-skruer til monteringen, fordi treet ellers kan misfarges.

Ønsker du å bevare gløden i for eksempel teak, kan du gi det treolje. Ellers vil det patinere til sølvgrått.

Liker du mørke tresorter, finnes det flere muligheter i hardtre som også egner seg godt i norsk klima, for eksempel teak. **Disse tresortene har ofte et høyt naturlig oljeinnhold og kan stå ubehandlet**, så det ikke er nødvendig å vedlikeholde treet. Materialene er dyre, og må normalt bestilles.

Trykkimpregnert tre må fortløpende vedlikeholdes for å holde lenge.

Både eik og mørkt hardtre er dyre materialer. Hvis du gjerne vil ha et listegjerde uten å bruke så mye penger, er trykkimpregnerte materialer et godt alternativ. **Det er lett å få fatt i og klarer seg utmerket hvis du behandler det** med treolje eller trebeskyttelse.

Treskjelett med isolasjon

Dette listegjerdet er bygget som et støygjerde som kan skjerme av for støyen i de nærmeste omgivelsene. Derfor skal treskjelettet bak de elegante, smale listene være ganske kraftig, slik at det er plass til at det kan fylles opp med isolerende markplater. Treskjelettet bygges av 48 x 198 mm som monteres oppå en støpt sokkel av fundamentblokker.

Når markplatene er satt fast i treskjelettet, settes det på vindsperre. Utenpå settes vannrette avstandslistene som de loddrette listene skrues fast til.

1

Det bygges et treskjelett av 48 x 198 mm.

Skjelettet består av en toppsvill og en bunnsvill montert oppå en støpt sokkel av fundamentblokker. Mellom de to svillene er det loddrette stendere for hver 60 cm.

2

Det er lagt murpapp under bunnsvillen

for å sikre at det ikke trenger opp fukt i konstruksjonen fra fundamentet. De loddrette stenderne settes fast med vinkelbeslag og skrues til bunn- og toppsvill.

3

Isolerende markplater skjæres til slik at de passer i bredden mellom stenderne. Markplater er harde og vannavvisende isolasjonsplater som ikke er så fleksible, så du skal være nøyaktig med hobbykniven.

4

De isolerende markplatene settes på plass i treskjelettet. Det er enklest hvis du

begynner med isolasjonen nedenfra. Husk å bruke hansker når du jobber med isolasjon!

Vindsperre som tåler vann og sol

Vindsperre som monteres utenpå et utendørs gjerde skal kunne tåle skiftende norsk vær. Derfor er det viktig at du velger en værbestandig type, som er fukt- og vannavvisende. Er den avsluttende kledningen "åpen" som her, skal vindspærren også være UV-bestendig, ettersom strålene fra sola kan trenge inn gjennom mellomrommene mellom listene.

5

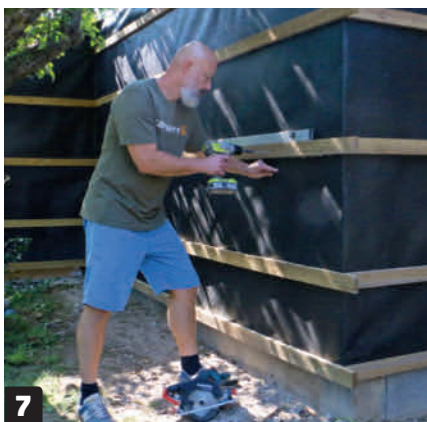
Monter vindsperre utenpå treskjelettet

når det er fylt opp med isolasjon. Vindspærren stiftes fast til treskjelettet med en stiftepistol. Begynn nedenfra.

6

Den siste vindspærren settes fast. Når du begynner nedenfra og avslutter med den øverste lengden utover, sikrer du at du får riktig overlapp, så det ikke trenger inn vann.

7

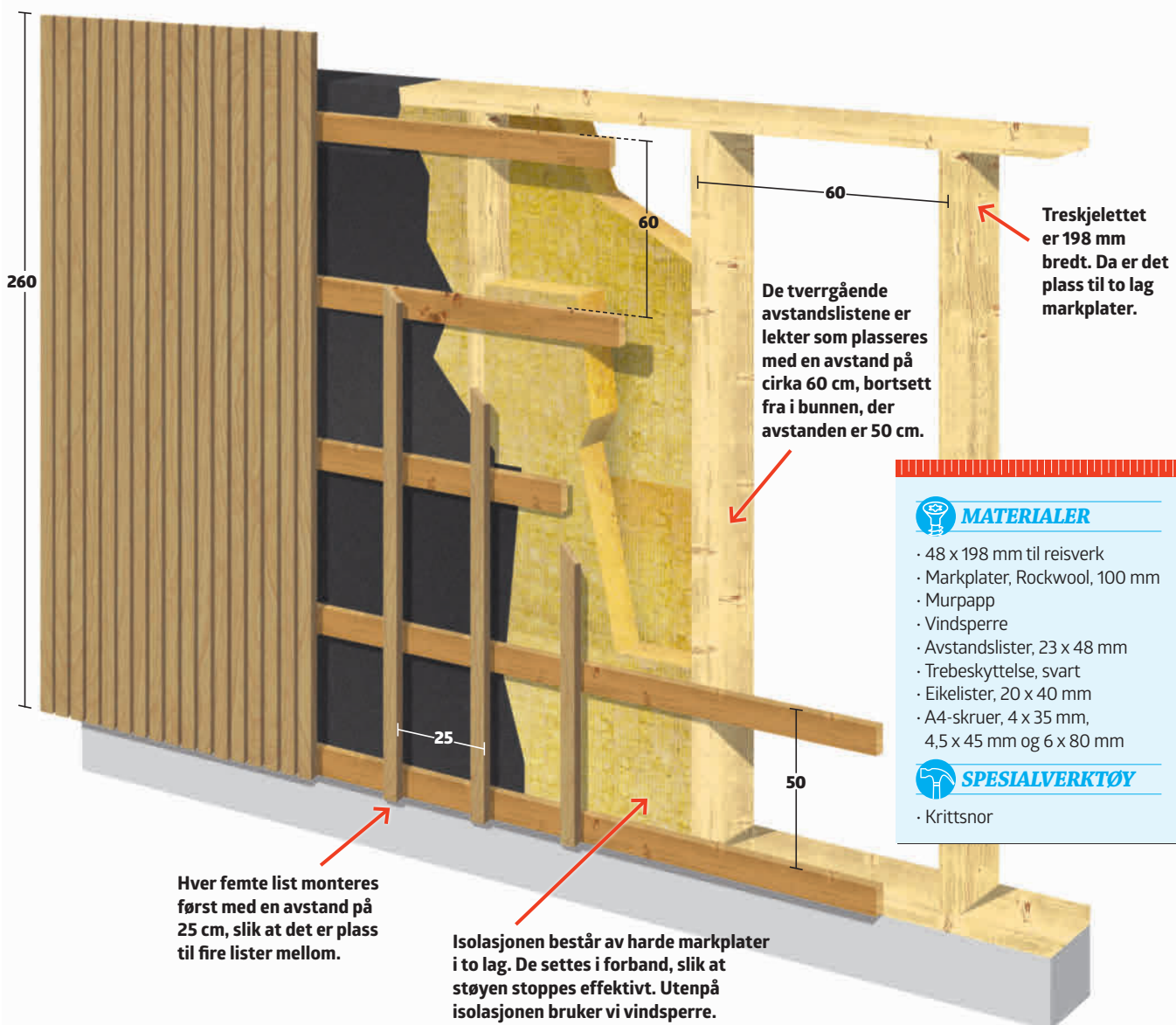
Skrue på vannrette avstandslister som de loddrette listene senere skal monteres til. Her består avstandslistene av trykkimpregnerte lekter. Vi bruker fem i høyden, med en avstand på cirka 60 cm mellom dem.

8

Avstandslistene males svarte

– i samme farge som vindsperren. Da er det bare én farge som synes bak det ferdige listegjerdet.

MATERIALER

- 48 x 198 mm til reisverk
- Markplater, Rockwool, 100 mm
- Murpapp
- Vindsperre
- Avstandslist, 23 x 48 mm
- Trebeskyttelse, svart
- Eikelister, 20 x 40 mm
- A4-skruer, 4 x 35 mm, 4,5 x 45 mm og 6 x 80 mm

SPESIALVERKTØY

- Krittssnor

Forboring av listene

1

Mål opp hvor listene skal kappes.

Sørg for at eventuelle endesprekker fjernes. Selv om listene senere skal kappes både øverst og nederst, er det greit å fjerne store sprekker allerede nå.

2

Kapp listene i endene med en sirkelsag etter oppmerkingene. Sørg for at listene er spent godt fast mens du sager.

3

Forbor i alle listene – fem hull i hver.

Legg en mal med forborede hull oppå hver enkelt list, og forbor til de fem hullene som er tilpasset avstandslistenes plassering.

En boremal sikrer skruer på rett linje

Eik er en hard tresort – derfor må eikelister forbores før du setter dem opp. Den enkleste metoden er å lage en boremal som du borer hull etter på samtlige lister. Malen sikrer at alle skruene kommer til å sitte snorrett – på rekke og rad.

1

2

1. Hold en eikelist opp mot avstandslistene. Marker på listen hvor det skal bores for at skruene kommer til å sitte i midten av hver avstandslist.

2. Merk opp til hvert enkelt hull. Det skal plasseres nøyaktig midt på listen. Merk opp til alle fem hull, slik at det er en loddrett, rett linje mellom markeringene.

3. Lag en liten fordypning med en spiss gjenstand midt i markeringene til hullene. Det sikrer at boret ikke "glir" og havner litt forskjøvet i forhold til de andre hullene. Vær nøyaktig! Blir malen skjev, blir alle boringene etterpå skjeve.

4. Forbor i mallisten til de fem hullene med et 4,5 mm bor. Sørg for å holde boret helt loddrett, slik at hullene i listen blir vinkelrette. Dermed har du laget malen som du skal bruke til forboring av alle listene.

3

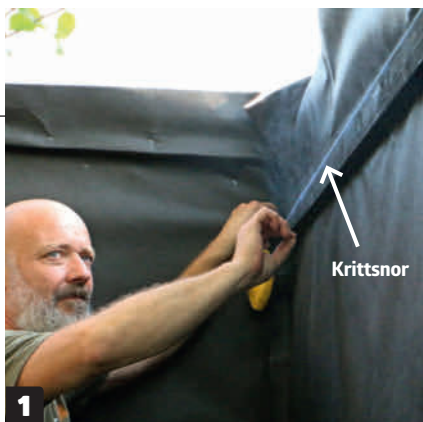

4

Hver femte list settes opp

For å få et flott resultat med lister som sitter snorrett og med akkurat samme avstand, er det viktig at du setter dem opp med en viss systematikk.

Hvis du bare måler opp til hver enkelt list, kan det fort gå galt. Det unngår du ved for eksempel å montere hver femte list som vi har gjort her. Når du har målt opp nøyaktig og festet alle de listene som skal sitte som hver femte, er det mer oversiktlig å feste de fire listene som skal sitte mellom dem.

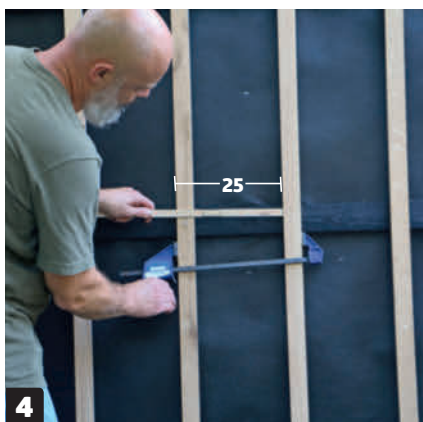
1 Marker med en krittspor på den øverste, vannrette avstandslisten hvor de øverste skruene i listene skal sitte. Ettersom forboringene i listene er nøyaktige, er du nå sikker på at alle skruene vil havne helt riktig.

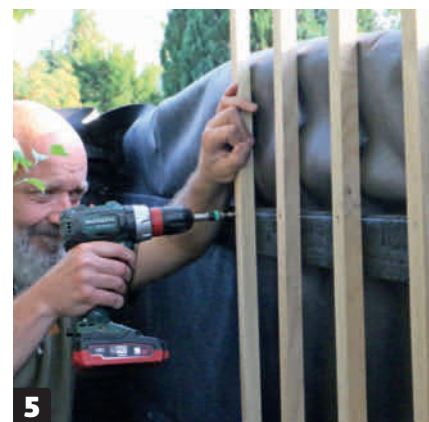
2 Monter i første omgang hver femte list. Det gjør det enklere å holde samme avstand mellom listene. Avstanden mellom de 4 cm brede listene er 1 cm. Det gir en avstand på 25 cm mellom hver femte list.

3 Monter deretter listen i bunnen, der den også rettes nøyaktig inn før den skrues fast med 4,5 x 45 mm skruer. Deretter kommer de midterste skruene.

4 Rett eventuelt inn listene på midten med en tvinge. Det kan hende at listene buer litt på midten, og dermed kan det bli nødvendig å tvinge dem på plass mens de skrues fast.

5 Deretter fortsetter du bare med å feste hver femte list. Vær nøye med å få den øverste skruen plassert nøyaktig i den blå krittstrekken – da kommer de resterende skruene til å sitte i riktig høyde.

Bruk et metallbor. Det skal bores mange hull når du bygger et listegjerde. Sørg for å sette et nytt, skarpt bor i maskinen, og bruk et metallbor – det trenger ikke å skiftes så ofte. Bor deretter med høyest mulig turtall. Det er det mest effektive i lengden.

Bruk kun skruer som er både rustfrie og syrefaste til hardt tre som eik. Hvis de ikke er syrefaste, vil det med tiden bli svarte merker fra garvesyre rundt skruene.

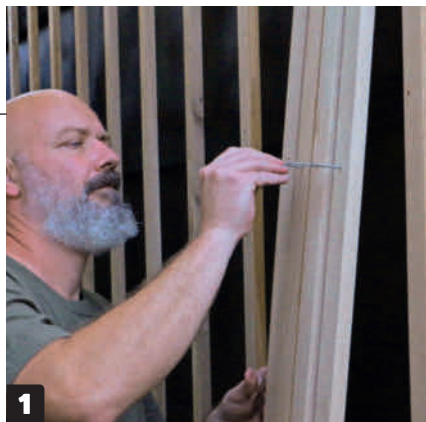
6 Sjekk at listene er plassert i lodd med jevne mellomrom. Selv den minste slinger i valsen her vil bli veldig tydelig.

Resten av listene monteres

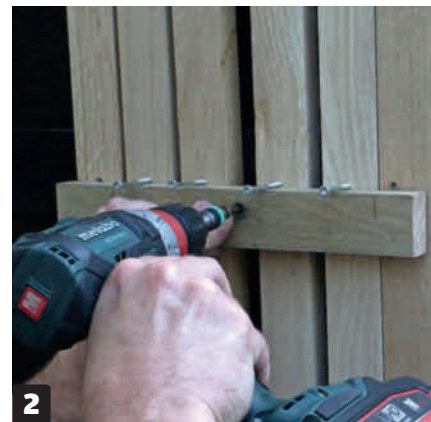
Presisjon er avgjørende for at et gjerde med så tynne lister skal se bra ut. Du skal derfor ta den tiden det trenger å få justert listene ordentlig på plass før du skruer dem fast.

Her brukes en støttekloss som kan holde de fire mellomliggende listene svevende i riktig høyde til de er justert på plass mellom hver femte list.

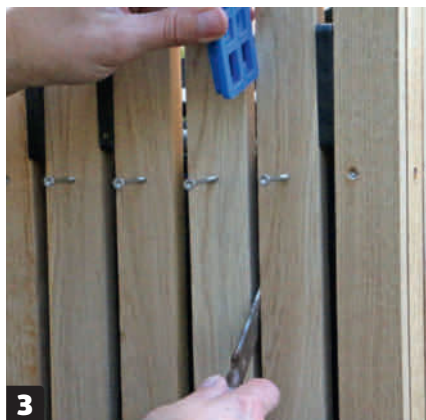
Avstanden mellom listene her er 1 cm, og det brukes avstandsklosser mellom alle listene før de skrues fast.

1 Sett skruer i fire lister som skal monteres i mellomrommene du har laget. Skruene skrues i første omgang fast med håndkraft – bare så de akkurat biter seg fast i listene, klare til å bli skrudd fast.

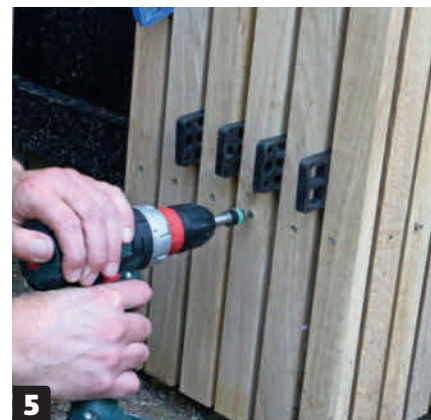
2 Listene settes fast med en støttekloss mellom de listene som allerede er satt fast. Klossen skrues fast slik at den akkurat holder listene svevende i riktige høyde med skruene nøyaktig ut for hverandre.

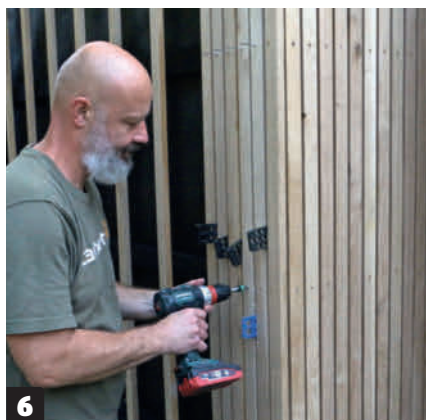
3 Listene justeres på plass mens de svever på støtteklossen. Metoden gjør at du har god tid til justeringen. Bruk 10 mm plastklosser for å sikre riktig avstand.

4 Skru fast listene øverst når alle sitter riktig. Husk også å sjekke at listene sitter riktig i høyden. Mens de svever på støtteklossen har du muligheten til også å justere dem litt i høyden.

5 Skru fast listene nederst etter at de er satt fast øverst. Når du gjør det i denne rekkefølgen, har du bedre mulighet til å finjustere listene på midten hvis det er behov for det.

6 Til slutt festes de fire listene på midten. Bruk hele tiden avstandsklosser mellom alle listene. De fjernes først etter at du har skrudd fast listene.

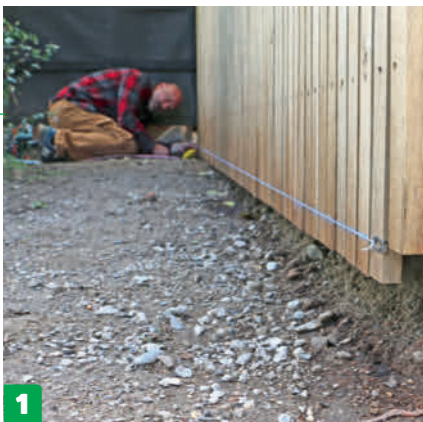

7

Fortsett med å montere de fire mellomliggende listene hele veien bortover gjerdet. Støttekloss og avstandslister følger med, i takt med at du jobber deg bortover.

Listene kappes

Når alle lister er skrudd fast, skal de fin skjæres i både bunn og topp. Det gjøres med en sirkelsag som stilles inn til å sage et 15 graders snitt. Det skaper en dryppkant, slik at vannet lettere renner av listene. Denne konstruktive trebeskyttelsen gir veldig god mening når det er lagt så mye innsats i å lage et så lekkert gjerde som dette. Samtidig gir det en flott finish med snorrette linjer og skarpe kanter.

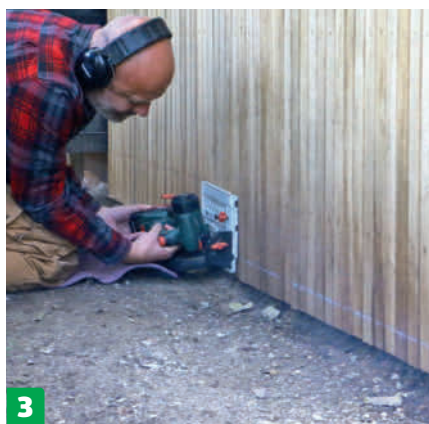
1

Marker med en krittssnor hvor listene skal kappes i bunnen. Her skal det lages et skrått snitt, slik at vannet kan renne raskt av listene. Det reduserer risikoen for råte.

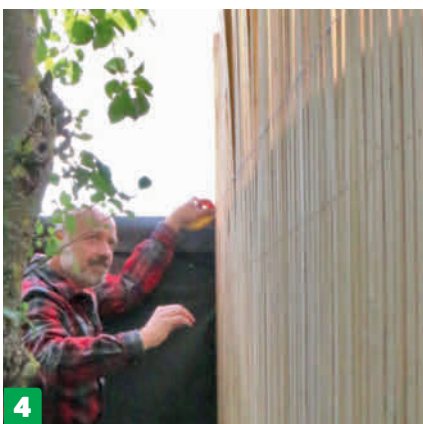
2

Juster sirkelsagen til et 15 graders snitt, slik at alle listene blir skrå nederst når du kapper dem i bunnen.

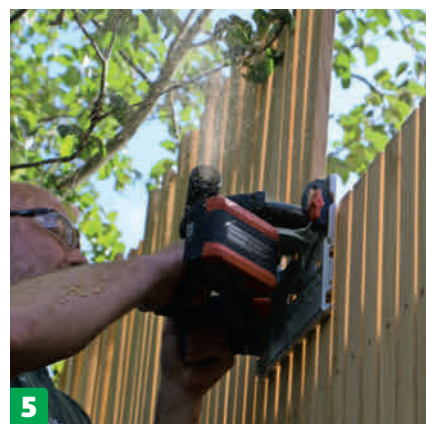
3

Sag langs krittstrekken, slik at listegjerdet får et rent, skrått snitt nederst. Det gir en flott finish på gjerdet når du kapper listene til slutt, som vi gjør her.

4

Lag også en krittstrek øverst når du har bestemt deg for hvor høyt gjerdet skal være. Også her er det en god idé å sage med et skrått snitt, slik at vannet raskere kan renne unna.

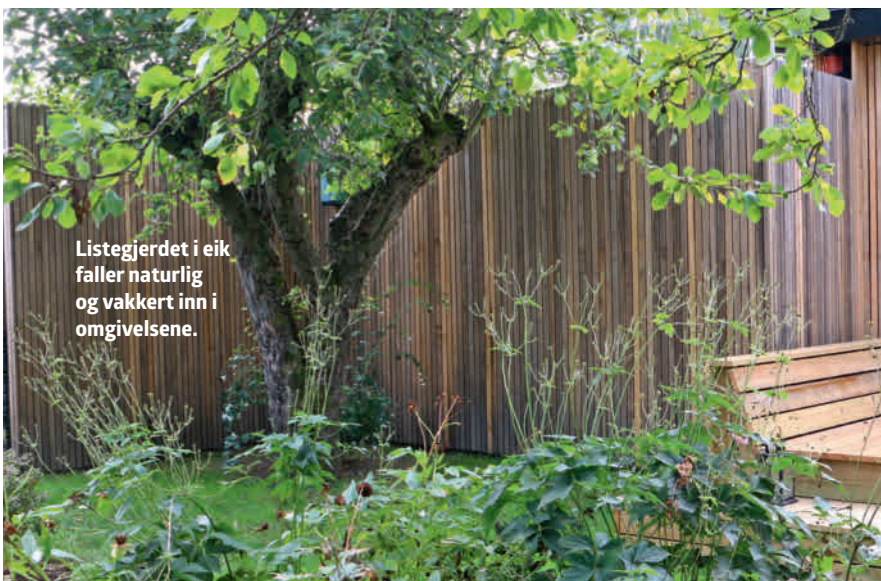
5

Listene kappes øverst med sirkelsagen. Hvis du ønsker et beslag på toppen til å beskytte endetreet, er det ikke nødvendig å sage med et skrått snitt.

Beskytt listene øverst

Endetre er ekstra sårbart for skader fra vann og fukt, fordi endene er mer "åpne". Vann trenger derfor enkelt inn hvis du ikke

kapper endene skrått eller beskytter dem med et beslag. Du kan også sette et dekkbord på skrå øverst, slik at vannet kan renne av. Det er selvsagt enklere å skifte ut et enkelt bord øverst enn alle listene i gjerdet

Listegjerdet i eik faller naturlig og vakkert inn i omgivelsene.